

o provedeném zfalšování obou poukázek Žofií H., vybrala si na ně nepříslušející jí dávky petroleje, resp., jak se na jiném místě v rozsudku praví, že obě obžalované jednaly v dorozumění se a že Žofie H. zfalšovala obě poukázky za souhlasu a s vědomím Růženy Z. Zmateční stížnost uplatňuje, že, kdyžtě stěžovatelka Růžena Z. sama se zfalšování nezúčastnila jakožto spolupachatelka, nemohla se pouhým použitím veřejné listiny — třeba i vědouc o jejím zfalšování — za účelem podvodným dopustiti zločinu dle § 199 písm. d), nýbrž jen přestupku dle § 461 tr. ř., poněvadž není zjištěno, že škoda jednáním jejím způsobená nebo zamýšlená obnášela přes 500 K. Takto dovolává se stížnost v pravdě důvodu zmatečnosti § 281, č. 10 tr. ř., jest však bezpodstatná. Zmateční stížnost přehlíží, že zločin podvodu spáchaný zfalšováním veřejné listiny ve smyslu § 199 lit. d) tr. z., je dokonán teprve použitím zfalšované listiny v úmyslu podvodném, to jest v úmyslu oklamati jiného nebo využitím jeho omylu způsobiti někomu škodu. Činnost obojí, zfalšování i použití zfalšované listiny, nemusí vycházeti od osoby téže. Prakticky nebude začasť ani možno, by obě osoby vskutku činně provedly sám úkon zfalšování. Může tedy býti spáchaní podvodu použitím zfalšované veřejné listiny rozloženo mezi činnost osoby falšující a činnost osoby používající zfalšované listiny za účelem podvodným. Vyžaduje se jen v případě takovém shodná vůle obou stran, nesoucí se k zfalšování, byť i úkon ten proveden byl pak jen jednou z nich. Vůle taková je v případě přítomném soudem nalézacím zjištěna za výslovného odmítnutí tvrzení obžalované Žofie H., že zfalšovala obě u ní uložené poukázky z vlastního popudu, aniž Růžena Z. před tím o tom zvěděla, čímž učiněno zadost ve stížnosti právem zdůrazňovanému požadavku, by zjištěno bylo předchozí dorozumění se osoby používající podvodně zfalšované listiny veřejné s osobou falšující, má-li obstáti výrok odsuzující prvou z nich pro zločin podvodu ve smyslu § 199 lit. d) tr. z. Proto jsou vlastně bezpředmětny další jinak správné vývody zmateční stížnosti, podle nichž nedá se této skutkové podstaty použití na osobu, která dodatečně upotřebí zfalšované veřejné listiny, byť i vědouc o jejím zfalšování, která však se nesúčastnila ani intelektuelně ani manuálně zfalšování samého.

#### Čís. 77.

**Tím, že za pravidelných poměrů byl ten který předmět předmětem přepychovým, není vyloučeno, by za mimořádných poměrů byl považován za předmět chráněný proti předražování.**

**Pouhá více méně vzdálená možnost ohrožení veřejného zájmu nestačí k zločinné kvalifikaci dle § 23 č. 5 cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. zákona.**

(Rozh. ze dne 18. září 1919, Kr I 194/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Jana K. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Hradci Králové ze dne 11. března 1919, jímž uznán byl vinným zločinem dle § 23 č. 3, 5 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. a přečinem § 5 č. 1, 2 téhož cís. nař., pokud čelila proti zločinné kvalifikaci

předražování dle § 23 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., vyhověl, rozsudek v odpor vzatý ve výroku, pokud jím obžalovaný byl uznán vinným zločinem dle § 23, č. 3 a 5 cit. cís. nař., jakož i ve výroku o trestu jako zmateční zrušil a uznal obžalovaného vinným místo zločinem dle § 23 č. 3 a 5 cit. cís. nař. jen přečinem dle § 23, č. 3 tohoto nařízení mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Právem odmítnut byl nalézacím soudem jako nerozhodný návrh na výslech znaleců, pokud se týče obhájce D. o okolnosti, že látky luxusní nikdy nepodléhaly ohlášení, že byly i tentokráte ze soupisu vyňaty a že se mezi zbožím u obžalovaného zabaveným nalézalo značné množství takového luxusního zboží. Dlužno především řešiti otázku, pokud zboží, jež obžalovaný označil za luxusní, náleží k předmětům potřeby ve smyslu § 1 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., může-li tudíž vůbec býti předmětem deliktů, z nichž obžalovanému bylo se zodpovídati. Po této stránce právem stojí rozsudek na stanovisku, že i zboží, jež obžalovaný označoval jako zboží luxusní, spadá pod pojem předmětů potřeby ve smyslu § 1 cís. nař. Ve zmíněném § 1 označují se za předměty potřeby věci movité, jež slouží přímo nebo nepřímo životním potřebám lidí a domácích zvířat. Správně poukazuje v odpor vzatý rozsudek na rozdíl mezi právě citovaným cís. nařízením a dřívějšími předpisy, jež obmezovaly svá ustanovení výslovně na předměty potřeby nezbytné. Tím rozšířen byl zákonodárcem značně kruh věcí movitých, spadajících pod ustanovení zmíněného císařského nařízení, kteréž upravuje zaopatřování obyvatelstva životními potřebami. Patrným důvodem k rozšíření byla skutečnost, že následkem dlouhého trvání války zásoby sloužící k zásobování obyvatelstva ztenčily se tou měrou, že se staly předměty nutnými ke krytí potřeb i předměty takové, které dříve hověly jen přepychu. Užívají-li předmětů takových snad jen třídy zámožnější pro vyšší jich cenu, nepozbývá tím jich spotřeba pro obyvatelstvo vůbec významu, poněvadž se používáním jich uvolňuje stejné množství předmětů lidové potřeby, na něž by jinak i kruhy zámožnější sahati byly nuceny. Ostatně stalo se zboží jemnější jakosti, a proto za normálních dob jen zámožnými vyhledávané, po vyčerpání kvalit hrubších předmětem potřeby obecné. Rozhodnou pro otázku, zda-li jde o předměty, spadající pod ustanovení cit. cís. nař., není tudíž jich jemnější neb hrubší jakost, nýbrž způsobnost, by jimi životní potřeby lidí, zde potřeba ošacení, byly kryty, a bylo by lze z oboru § 1 cit. cís. nař. vylučovati jen takové předměty, dříve luxusní, které nejsou s to, by sloužily životním potřebám lidí vůbec. Tak poukazuje právem ku příkladu zmateční stížnost na ústřice, jež náleží přece mezi poživatiny, avšak poživatelé vůbec nesytí, nýbrž jen chuti lahodí a ji dráždí. Ježto i látky nejjemnějšího druhu, o jaké tuto částečně šlo, slouží k odívání lidí, nutno i je uznati za předměty potřeby ve smyslu cís. nařízení. Návrhy průvodní mohly by proto míti význam jen snad se stanoviska přečinu dle § 5 zmíněného cís. nař., a to jen tehdy, kdyby se dalo tvrditi, že obžalovaný v konkrétním případě nebyl povinen ohledně této části svého zboží podati vysvětlení. V tomto ohledu potvrdili soudu svědci povolání, že z povinnosti k soupisu v daném případě nebyly vyňaty žádné zásoby, tudíž také ne zboží, stěžovatelem jako luxusní ozna-

čené, a neměl proto soud příčiny, aby další důkazy navržené prováděl. Ovšem poukazuje zmateční stížnost nyní k písemnému nařízení městského úřadu, dle něhož soupis měl být obmezen na zboží na skladě jsoucí, vyjma zboží luxusní. Leč k obsahu tohoto výnosu, teprve ve zmateční stížnosti předloženého, nemohl nalézací soud vůbec míti zření a nemůže proto výnos tento přijíti v úvahu pro řešení otázky, bylo-li připustiti důkazy obhájcem navrhované. Budiž proto jen mimochodem podotknuto, že nemůže být ostatně, i kdyby soupis býval, jak tvrdí zmateční stížnost, se nevztahoval též na zboží luxusní, rozhodnutí o tom, které zboží sluší pokládati za luxusní, býti ponecháno libovůli strany. Vyzval-li dotyčný orgán úřední, pokud se týče komise, pověřená provedením soupisu obžalovaného, by veškeré své zboží ohlásil, pokud se týče ku prohlídce předložil, pak nebyl obžalovaný oprávněn zatajiti třeba i jen tu část zboží, kterou pokládal za zboží luxusní. Bylo spíše věci komise, by vyloučila ze soupisu a závěry ono zboží, kteréž by uznala za zboží, nespadající pod cit. cís. nařízení. Zapřel-li ale obžalovaný a ukryl jakoukoliv část svého zboží, prohřešil se tím proti své povinnosti, aby podal vysvětlení a stal se dle § 5 téhož nařízení trestným. Již z toho vyplývá též nerozhodnost důkazu, jež obžalovaný nabídl znalci z oboru textilního, že část zboží, jím zatajeného, spadala pod pojem zboží luxusního. Zamítnutí návrhů pro posouzení věci, jak bylo dolíčeno, nerozhodných, nemůže proto založiti důvodu zmatečnosti § 281, č. 4 tr. ř. Po stránce meritální vytýká zmateční stížnost s hlediska § 281, č. 9a) rozsudku nesprávný výklad pojmu předmětu potřeby ve smyslu § 1 cit. cís. nařízení. V tomto směru stačí poukázati na to, co bylo již shora uvedeno. Mínil-li zmateční stížnost, že změna poměrů následkem nastalého převratu nutí k restriktivnímu výkladu § 1 cit. cís. nař., při němž ratio legis za bývalé rakouské vlády byla, by zaručeno bylo »Aushalten« a »vítězný mír«, tedy stačí poukázati k tomu, že i dosavadní poměry hospodářské nečiní přísný výklad rozsahu pojmu předmětu potřeby zbytečným. Byť by se již nejednalo o vydižení za účelem dosažení vítězství ve válce, přece dosud nepřestaly obtíže, spojené s krytím životních potřeb, jež také vedly k tomu, že ono cís. nař. bylo novým zákonodárstvím bez jakékoliv změny přijato. Neopravňují tudíž změněné poměry politické ke změně výkladu onoho cís. nař. Neprávem vytýká zmateční stížnost rozsudku též, že nevzal v úvahu ministerské nařízení ze dne 30. října 1917, č. 418 ř. z. Toto ministerské nařízení, jež stanoví všeobecnou povinnost dodati bavlněné, tkané zboží a pod. bavlnářské ústředně, pokud se týče místům jí označeným, nemůže prejudikovati otázce, co uznati sluší za předmět potřeby ve smyslu cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., v § 1 tohoto nařízení pro jeho obor zvláště řešeném. Stejně pak obhájcem při zrušovacím roku předložený přípis Bavlnářského odboru Československé textilní komise v Praze, dle něhož většinu látek u obžalovaného nalezených dlužno pokládati za zboží výlučně luxusní, pro lidové ošacení se nehodící a tedy žádnému soupisu neb nucenému odvádění nepodléhající, nemůže býti pokládán za rozhodný pro řešení svrchu uvedené otázky. V daném případě šlo o soupis nařízený zvláštním výnosem politického úřadu. Pro rozsah povinnosti strany, z tohoto nařízení plynoucí, jest rozhodným pouze obsah tohoto nařízení a poukaz orgánů, pověřených prováděním tohoto nařízení. Dle toho, co bylo shora řečeno, jest zmateční stížnost,

pokud se opírá o důvody zmatečnosti § 21, č. 4, 5 a 9a) tr. ř. patrně bezdůvodnou a bylo ji zavrhnouti. Oprávněna jest však zmateční stížnost, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti č. 10 § 281 tr. ř., brojí proti kvalifikaci trestního činu dle § 23, č. 3 cís. nař. jako zločin. Citované císařské nařízení prohlašuje skutek spadající pod ustanovení § 23, č. 3 za zločin tehdy, byl-li skutkem tím veřejný zájem zvláště těžce ohrožen. Rozsudek poukazuje v tom směru na nespokojenost širokých, zejména pracujících tříd národa s nedostatkem všech životních potřeb, nanejvýš látek na obleky a prádlo, tím odůvodněnější, že známo bylo, že mnozí nespokojení spekulanti, ač látky měli, tyto zámyslně do prodeje nedávali, vyčkávajíc pro ně nejpříznivější konjunktury, by pak docílil zisku co největšího. Kvalifikaci zločinnou pak odvozuje z toho, že takové jednání již již dohánělo lid v náruč zoufalství a nechybělo mnoho, že nepokoje ohrožen mohl býti veřejný pořádek, na jehož udržení v zájmu bezpečnosti státu tolik záleží. Byť i dle všeobecného znění dotyčného předpisu ohrožení veřejného pořádku nepokoje mohlo založení ohrožení veřejných zájmů ve smyslu § 23, č. 5 cís. nař., přece nestačí pouhá, ničím nekonkretisovaná, ba ještě ani se nevyskytnuvší (... nechybělo mnoho...) možnost, že by snad z jednání obžalovaného a jiných spekulantů nepokoje mezi lidem povstaly. Touto pouhou podmíněnou možností nebyly ještě veřejné zájmy vůbec, tím méně obzvláště těžce ohroženy. Toho v přítomném případě nebylo a nelze to odvozovati ze zjištění rozsudku, ježto soud nalézací vůči omluvě obžalovaného, že zabavené zboží z krámu odstranil v době, kdy se začlo mluvit o bouřích, výslovně se dovolává svědectví Fr. Š., že důvodu k obavám drancování nebylo a označuje přípis městského úřadu, v němž se sděluje, že ani v městě samém, ani v nejbližším okolí nevyskytly se dosud žádné případy drancování, ač jím bylo jednotlivci vyhrožováno, za příliš neurčitý, než aby mohl býti tvrzení obžalovaného oporou. Z toho vyplývá, že soud nalézací sám shledal nebezpečí nepokojů velice vzdáleným, nehledě ani k tomu, že zvláště nezkoumal, zda by to nebezpečí nevyplynulo spíše z jednání obžalovaného, spadajícího pod ustanovení § 5 cit. cís. nař., zločinné kvalifikace z uvedeného důvodu vůbec neznající, nežli z jednání obžalovaného kvalifikovaného dle § 23, č. 3 cit. cís. nař. Dle toho nemůže však kvalifikace předražování dle § 23, č. 3 cís. nař. jako zločin před zákonem obstáti. Bylo tudíž zmateční stížnosti obžalovaného, pokud brojí proti zařazení skutku jeho pod č. 5 § 23 cís. nař. jako zločin vyhověti, rozsudek ve výroku, pokud jím obžalovaný uznán byl vinným zločinem dle shora uvedeného místa zákona, jakož i ve výroku o trestu zrušiti jako zmatečný a obžalovaného uznati vinným toliko přečinem dle § 23, č. 3 cit. cís. nař.

### Čís. 78.

**Poměr mezi podílnictvím na krádeži utajováním věci kradené a nadržováním pachateli.**

(Rozh. ze dne 20. září 1919, Kr I 174/19.)

Nejvyšší soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu, pokud